

PM

1 (6)

Handläggare	Datum	Uppdragsnr
Peter Stensson	2012-06-25	574503
Tel 010-505 61 92		
Mobil 070-366 08 84	Projekt Partnerskap Bergslagsbanan	
Fax 090-611 33		
peter.stensson@afconsult.com		

Statistiska indikatorer Bergslagsbanan

1 Uppdraget

Uppdraget består i att bearbeta offentlig statistik över regionala indikatorer för Bergslagsbanans kommuner. För vissa indikatorer kan det även vara av intresse att redovisa för hela stråket Gävle-Göteborg. Fokus är människan och industrin. Målet är att redovisa statistiken med ett "i förhållande till" tänk.

Uppdraget är beställt av Partnerskap Bergslagsbanan som är ett samarbetsprojekt bestående av 14 kommuner som finns i anslutning till Bergslagsbanan. Kommunerna som är medlemmar i partnerskapet är Borlänge, Falun, Filipstad, Forshaga, Gävle, Hofors, Hällefors, Karlstad, Kil, Lindesberg, Ljusnarsberg, Ludvika, Sandviken och Smedjebacken. Partnerskap Bergslagsbanan erhåller finansiering från

En investering för framtiden

REGION DALARNA

2 Metod

Vi har använt oss av SCB-statistik på kommunnivå och på länsnivå. Hamnstatistiken är hämtad från Sveriges hamnar. Antal utbildningsplatser är bearbetad data från Högskoleverket. Kommersiella gästnätter räknas avseende övernattningar i hotell, vandrarhem, stugbyar och camping. Strävan har varit att ha det senaste aktuella/tillgängliga underlaget. För att hålla budget och tidsramen för uppdraget har dock viss äldre och tidigare framtagen data nyttjats. Datat har bearbetats, aggregerats och viktats vid behov.

3 Statistiska indikatorer

Produktionsvärde

Produktionsvärdet per sysselsatt i Bergslagsbanans kommuner är ca 1,8 Mkr/år, jämfört med ca 1,4 Mkr/år per sysselsatt i övriga landet. Åren 2003-2008 ökade det samlande industriella produktionsvärdena för Örebro, Dalarnas, Gävleborgs och Värmlands län med drygt 41 %, jämfört med motsvarande svensk tillväxt på 36 %. (2008)

Nettoexport

Nettoexporten från regionen (Gävleborgs, Dalarnas, Örebro och Värmlands län) ligger omkring 80 miljarder kronor/år, vilket är drygt 3/5 av rikets nettoexportvärde. Detta motsvarar 72 000 kr per invånare, jmf med 14 000 per invånare i Sverige som helhet. (2007)

	Nettoexportvärde	Befolkning	Per invånare
Värmland:	19,5 mdkr	273 800	71 300
Örebro:	18,2 mdkr	276 100	65 900
Dalarna:	19,7 mdkr	275 600	71 500
Gävleborg:	21,7 mdkr	275 600	78 700
Totalt:	79,1 mdkr	1 101 100	71 900

Godstransporter

Bergslagsbanan/Vänernbanan är betydelsefull och stiger i betydelse. Bergslagsbanan binder samman några av landets viktigaste godsnoder. Göteborgs hamn är Sveriges största godsterminal och hanterar årligen drygt 41 Mton/år, vilket motsvarar en tredjedel av Sveriges totala hamnverksamhet. Gävle hamn är med sina drygt 4,3 Mton/år Sveriges nionde största hamn. (2011).

Göteborgs hamn är Sveriges största containerhamn och hanterar årligen ca 550 000 enheter(containers, flak och kassetter), vilket motsvarar ca 3/5 av all containerhantering i Sverige. Gävle är den tredje största containerhamnen (efter Göteborg och Helsingborg) och hanterar drygt 72 000 enheter/år. (2011).

I Borlänge finns en av landets fyra rangerbangårdar med stor betydelse för de svenska järnvägsgodstransporterna. Nästan 1/5 av all rangering i landet genomförs i Borlänge och var 8:de godståg i Sverige har koppling till Borlänge.

Arbetspendling

Arbetspendlingen till och från kommunerna i Bergslagen är generellt lägre än för riket i övrigt. 25 % av männen arbetspendlar till annan kommun, jmf med ca 35 % i rikssnitt. Motsvarande andelar för kvinnor är 20 % resp 30 %.

Inpendlingen är också lägre än rikssnittet. Andelen inpendlare till Bergslagsbanestråkets kommuner är för män och kvinnor 28 % resp 23 %, där rikssnittet ligger på 35 % och 30 %.

Forshaga och Kil har störst andel utpendlare (i huvudsak till Karlstad), med 69 resp 57 % av männen och 52 resp 54 % av kvinnorna av de som bor i kommunen. Lägst andel utpendlare har Ludvika, Gävle och Filipstad. Falun har också relativt låga andelar utpendlare bland kvinnor.

De största arbetspendlingsrelationerna i Bergslagsbanestråket:

Falun-Borlänge,	3160
Gävle-Sandviken,	2880
Sandviken-Gävle,	2600
Borlänge-Falun,	2570
Forshaga-Karlstad,	2190
Kil-Karlstad,	2160
Smedjebacken-Ludvika,	1260

Kompetensförsörjning

Bergslagsbanans kommuner har 95 utbildningsplatser på universitet och högskolor per 1000 invånare, jämfört med motsvarande 60 för riket i övrigt. Men, utbildningsnivån (andelen med högre utbildning, 3 år eller mer) är långt under rikssnittet för såväl män resp kvinnor. (Nivån för männen är 12 % och för kvinnor 19 %. Rikssnittet är 15 % respektive 22 %.)

Över rikssnittet och högst utbildningsnivå i Bergslagsbanestråket har Karlstad (17 % av männen, 25 % av kvinnorna), följt av Falun (16 % resp 23 %). Gävle ligger, trots högre utbildning i kommunen, strax under rikssnittet (13 % resp 21 %).

Lägst utbildningsnivå bland männen har Filipstad, Hällefors, Ljusnarsberg och Hofors (5 %). Även Lindesberg, Smedjebacken, Sandviken, Kil och Forshaga har mycket låga andelar (7-8 %).

För kvinnor är det samma mönster med särskilt låga utbildningsnivåer i Filipstad, Hällefors, Ljusnarsberg, Smedjebacken och Hofors (9-11 %)

Gästnätter

2010 hade Bergslagsbanans kommuner ca 2 miljoner kommersiella gästnätter. Totalt i Dalarnas län och Värmlands län under samma period var 3,8 miljoner resp 1,7 miljoner gästnätter. Örebro län och Gävleborgs län hade ca 1,1 resp 0,9 miljoner gästnätter.

Det genereras i snitt 4,7 besökande per invånare i Bergslagsbanestråket, jämfört med 3,9 besökare per svensk (exkl Stockholm, Göteborg och Malmö).

Tjänster

Bergslagsbanestråkets näringsliv är till stor del baserat på tillverkningsindustri och offentlig sektor. Tjänstesektorn är relativt begränsad. Karlstad är den enda kommunen i stråket som har högre andelar inom tjänstesektorn än riksgenomsnittet (totalt sett).

Bergslagsbanestråkets kommuner/Rikssnitt

Tillverkningsindustri: 31 %/28 % (+3 procentenheter)

Tjänstesektor: 33 %/39 % (-6 procentenheter)

Offentlig sektor: 36 %/32 % (+ 4 procentenheter)

Skillnaderna mellan könen är mycket tydlig. 57 % av kvinnorna är sysselsatta inom offentlig sektor, särskilt i Forshaga (71 %), Lindesberg (64 %), Smedjebacken och Falun (63 %) och Kil (62 %), för att nämna några. Av männen är hälften sysselsatta inom tillverkningsindustrin. Särskilt tillverkningsintensiva kommuner för män är Sandviken och Hällefors med 73 %, Smedjebacken 71 % och Hofors 69 %.

TABELL: NÄRINGSLIVSSAMMANSÄTTNING

Kommun	Kvinnor			Män			Totalt		
	Tillverkning	Tjänstesektor	Offentlig sektor	Tillverkning	Tjänstesektor	Offentlig sektor	Tillverkning	Tjänstesektor	Offentlig sektor
Kil	11 %	2 %	62 %	67 %	24 %	9 %	42 %	25 %	33 %
Forshaga	5 %	23 %	71 %	52 %	25 %	23 %	26 %	24 %	50 %
Karlstad	7 %	38 %	55 %	34 %	47 %	18 %	21 %	43 %	36 %
Filipstad	21 %	22 %	57 %	66 %	20 %	14 %	44 %	21 %	35 %
Hällefors	15 %	30 %	55 %	73 %	18 %	9 %	46 %	23 %	30 %
Ljusnarsberg	18 %	23 %	59 %	67 %	21 %	12 %	43 %	22 %	35 %
Lindesberg	15 %	21 %	64 %	63 %	20 %	17 %	40 %	20 %	40 %
Smedjebacken	15 %	21 %	63 %	71 %	20 %	10 %	47 %	20 %	33 %
Falun	8 %	29 %	63 %	38 %	38 %	23 %	22 %	33 %	44 %
Borlänge	13 %	36 %	52 %	49 %	34 %	16 %	33 %	35 %	32 %
Ludvika	19 %	27 %	54 %	66 %	23 %	11 %	45 %	25 %	31 %
Hofors	22 %	30 %	49 %	69 %	24 %	7 %	47 %	27 %	26 %
Gävle	9 %	34 %	57 %	45 %	37 %	18 %	28 %	35 %	37 %
Sandviken	24 %	25 %	51 %	73 %	18 %	9 %	52 %	21 %	27 %
BERGSLAGS- BANAN	11 %	32 %	57 %	50 %	34 %	16 %	31 %	33 %	36 %
SVERIGE	11 %	38 %	51 %	44 %	41 %	15 %	28 %	39 %	32 %

Vad gäller tjänstesektorn är den större än riksgenomsnittet för såväl män som kvinnor i Karlstad. Lindesberg och Smedjebacken har andelar långt under rikssnittet. Även Sandviken, Hällefors och Filipstad ligger långt under.

Kvinnounderskott och låga sysselsättningsnivåer för kvinnor

Figuren nedan visar förhållandet mellan andel kvinnor och sysselsättningsnivåer jämfört med rikssnittet. Orter med stora kvinnounderskott har samtidigt låga sysselsättningsgrader.

